

Zondag 17 augustus 2025
negende van de zomer;
viering van Schrift en Tafel

Lezing uit de profetie: Jeremia 23,23-29

Lied: 'Groter dan wie zich goden wanen': naar Psalm 82 (t. Margryt Poortstra, m. Bram Stellingwerf; Naar de Psalmen)

Evangelielezing: Lucas 12,49-56

*Acclamatie: 'Halleluja': **lied 338b**, tweemaal met herhaling*

Overweging

De teksten van vanmorgen komen elke drie jaar langs. En telkens weer wringen ze. Geven ze je een ongemakkelijk gevoel.

Daar is Jeremia die fulmineert tegen valse profeten. Zachte woorden zijn de woorden van valse profeten, zegt hij; vertrouw ze niet. Het woord van God kun je herkennen, dat is als een mokerslag!

En daar is Jezus die zegt dat hij vuur wil aansteken. Dat hij verdeeldheid brengt in plaats van vrede. En dat een huichelaar is wie dit niet wil zien.

Je zou Jeremia willen vragen: hoe kun je nou zeggen dat Gods woord is als een vuur en als een hamer die een rots verbrijzelt? We dachten dat God liefde was...

En hoe kan het nou dat we profeten die een droom hebben moeten wantrouwen? Zijn dromen niet juist vaak de weg waarlangs God zich laat kennen? Denk aan de droom van Jakob en aan de engelen die hij zag opklimmen naar de hemel en weer zag afdalen. Denk aan de droom van de drie wijzen uit het oosten die ervoor zorgde dat ze niet naar Herodes teruggingen. Zegt de profeet Joël niet dat Gods geest profeten van onze kinderen zal maken en dat zij dromen zullen dromen? (Joël 3,1)

Misschien zit de uitleg in het begin van het gedeelte dat we hoorden:

“Ben ik *alleen* een God van dichtbij,
ben ik niet ook een God van ver? – spreekt de HEER.”
(Jer. 23,23)

Zou dat het zijn: zouden we van God teveel een knuffelgod willen maken? Willen we liever niet zien en niet weten dat God ook ver is, ver van ons verwijderd, ver en moeilijk te vinden? Dat ook de leegte en de zwarte nacht met God te maken hebben? Dat God ook in onenigheid en ruzie aanwezig is? Zoals Jeremia zegt:

“Ben ik niet overal,
in de hemel en op aarde?”

Afgelopen vrijdag was het afscheid van Adri de Vette. Het was ingewikkeld om dat goed vorm te geven. Wie Adri heeft gekend, begrijpt dat misschien. Ze had de neiging zich vooral te concentreren op wat er moeilijk was in haar leven. Ze had ook veel om over te klagen. Haar leven was niet gemakkelijk.

Toen ik de woorden las van Lukas moest ik gelijk aan haar denken. “Ik kom verdeeldheid brengen,” zegt Jezus. En dan benoemt hij conflicten tussen verschillende gezinsleden: vader tegenover zoon; zoon tegenover vader; moeder tegenover dochter; dochter tegenover moeder – en zo nog meer. Die spanningen waren voor Adri realiteit. Er was van alles gaande. Zelf was ze niet de makkelijkste. Ze kon gezellig en zorgzaam en vriendelijk zijn. En ze kon boos zijn op alles en iedereen.

Jezus zegt: dit is hoe de werkelijkheid is. ‘Ik kom verdeeldheid brengen’, zegt hij. Aanvaard dat dit bij het leven hoort. Ontken het niet. Ontken niet dat er conflicten zijn, ontken niet dat er kwade gevoelens zijn, ontken niet dat er verdeeldheid is...

Achter verdeeldheid zitten sterke emoties. Zoals haat. Haat zoekt verdeeldheid.

Haat is een taboe in onze samenleving en al helemaal in de kerk. We praten er nooit over. Het liefst deden we alsof haat niet bestond. Maar als haat een taboe is, gaat ze onderhuids. Wat begint als liefde, kan uitdraaien op haat en verdeeldheid.

Jezus zegt: wees je ervan bewust. Wees je bewust van die tegenkracht die in ieder van ons aanwezig is. Want ben je dat niet – dan kunnen haat en verdeeldheid zich op andere manieren gaan uiten. Als we ze voor onszelf verstoep houden, verschijnen ze in verschillende vermommingen. Als angst voor

vreemdelingen bijvoorbeeld. Als verstikkende zorgzaamheid. Als claimende liefde. Of als het tegenovergestelde, als afweer van ieder die dichtbij dreigt te komen.

Je huichelt als je dit niet wilt zien. Als je je kop in het zand steekt. Jezus gebruikt het voorbeeld van de weersverwachting. Wanneer jullie een wolk zien, zegt hij, weten jullie dat er regen op komst is. En als de wind uit het zuiden komt, realiseer je je dat het heet zal worden. Waarom wil je dan de werkelijkheid niet zien? Waarom loop je weg voor boosheid, verdeeldheid, haat?

Juist als er diepe liefde is, liggen andere emoties vlakbij. In de liefde lever je je kwetsbaar uit aan de ander. Je geeft als het ware een stukje van je ziel uit handen.

Als daar onachtzaam mee wordt omgesprongen, geeft dat pijn.

Misschien heeft Adri in haar leven geleerd om op die pijn te reageren met boosheid. Met weerzin van alles en iedereen die haar mogelijk die pijn zou kunnen bezorgen. Om maar overeind te blijven. Om haar ziel weer heel te krijgen.

Hoe kunnen we voorkomen dat boosheid en haat onderhuids gaan? Hoe zien we verdeeldheid onder ogen?

Misschien kunnen we haat en liefde met elkaar in gesprek brengen. Paus Franciscus schreef er goede dingen over. Hij hield ze bij elkaar – zoals hij vreugde en verdriet, ontvangen en verliezen, mislukking en succes bij elkaar hield. Zijn vraag was: wat is geluk? Hij schreef:

“Onthoud dat geluk niet zit in een onbewolkte hemel, een weg zonder ongelukken, een prettige baan, een relatie zonder teleurstellingen.

Gelukkig zijn betekent kracht vinden in het vergeven, hoop houden in de strijd, veiligheid in de angst, liefde in de onenigheid. Het geluk schuilt niet alleen in het genieten van een glimlach, maar ook in het nadenken over verdriet. Het gaat er niet alleen om succes te vieren, het gaat ook om te leren van mislukkingen. Het gaat niet alleen om je gelukkig voelen met bijval, het gaat erom dat je gelukkig kunt zijn in de anonimiteit. Geluk wordt niet door het lot bepaald, maar is een knappe prestatie voor wie de

kunst verstaat van de reis naar binnen te gaan.

Gelukkig zijn is stoppen je slachtoffer te voelen maar je eigen lot in handen nemen. Het is wandelen door woestijnen, en ook een oase diep in de ziel kunnen vinden. Het is elke ochtend God danken voor het wonder van het leven. Gelukkig zijn is niet bang zijn voor je gevoelens maar over jezelf kunnen praten. Heb de moed om een "nee" te horen en vertrouwen te hebben in kritiek, zelfs als deze onterecht zou zijn. Geluk zit hem in je kinderen te omhelzen, je ouders te knuffelen, poëtische momenten door te brengen met je vrienden, ook al doen deze ons soms pijn.

En als je een fout maakt, begin dan opnieuw. Want alleen dan zul je verliefd kunnen zijn op het leven. Je zult ontdekken dat gelukkig zijn niet hetzelfde is als het hebben van een perfect leven. Maar tranen weten te benutten om verdraagzaamheid te besproeien, nederlagen om je geduld te trainen.

Benut je fouten met de sereniteit van een beeldhouwer. Benut pijn om verbinding te maken met plezier. Benut obstakels om vensters van begrip te openen. Geef nooit op... Geef vooral nooit de mensen op die van je houden. Geef nooit op gelukkig te zijn.”

We zingen straks een lied dat we ook vorige week zongen: het lied van Judith Herzberg.

Er is nog zomer en genoeg
wat zou het loodzwaar tillen zijn, wat een
gezwog
als iedereen niet iedereen ter wille was
als iedereen niet iedereen op handen droeg.

Ook dit lied is een antwoord op verdeeldheid. Een wens. Een aansporing. En zeker een manier om zelf zo het leven te leven dat het je gelukkig maakt.

Muziek: Yiruma – I

Lied: ‘Er is nog zomer’ (t. Judith Herzberg, m. Geke Bruining-Visser; Zangen van zoeken en zien 127)